

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

Strafferetsplejeudvalget afgav den 23. april 1987 betænkning nr. 1104/1987 om legemsindgreb under efterforskningen. Justitsministeren har i et svar på et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg oplyst, at fremsættelse af lovforslag på grundlag af betænkningen afventer en betænkning fra strafferetsplejeudvalget om ransagning. Denne betænkning forventes at være færdig i eftersommeren 1988.

Forslagsstillerne mener imidlertid, at bestemmelserne om legemsindgreb kan behandles allerede nu og fremsætter på den baggrund nærværende lovforslag.

Lovforslaget er i det store og hele identisk med lovudkastet, bortset fra at forslagsstillerne i modsætning til Strafferetsplejeudvalget ønsker at opretholde de gældende regler om, at legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse forudgående skal godkendes af retten. Lovforslaget adskiller sig også fra Strafferetsplejeudvalgets lovudkast for så vidt angår spørgsmålet om pligten til at destruere fingeraftryk. Forslagsstillerne foreslår i modsætning til udvalget, at fingeraftryk fra personer, der ikke har været sigtet, eller som er frifundet, eller mod hvem påtale er opgivet, skal destrueres.

Lovforslaget indeholder forslag til en samlet regulering af legemsindgreb i strafferetsplejen i form af et særligt kapitel 72 i retsplejeloven herom. Det foreslås, at alle bestemmelser om legemsindgreb under efterforskning – bortset fra den særlige regel i § 758, stk. 1, om visitation af anholdte personer, hvilken regel har en sikkerhedsmæssig baggrund – samles i dette kapitel, der placeres efter kapitlet om indgreb i meddelelshemmeligheden, som blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 227 af 6. juni 1985. Herved bliver reglerne om legemsindgreb placeret som en naturlig fortsættelse af de kapitler, der allerede er revideret som resultat af den igangværende reform af straffeprocessen. De gældende spredte bestemmelser om legemsindgreb foreslås samtidig ophævet. Kapitel 73 om ransagning vil herefter alene vedrøre ransagning af bolig, rum og gemmer (ejendomsindgreb).

Det foreslås, at kapitel 72 får overskriften »Legemsindgreb«. De indgreb, der er omfattet af denne betegnelse, er beskrevet i den vejledende oversigt i betænkningen side 38–39 samt i afsnittene 2.4. og 2.5. Lovforslaget bygger i øvrigt på en inddeling af legemsindgreb i henholdsvis legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse, jf. side 40. Denne todeling er lagt til grund ved den nærmere udformning af lovforslaget. Ved fastlæggelsen af to detailregler er legemsindgrebene dog inddelt på anden måde end sondringen mellem legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse. Dette gælder således kompetencereglen ved indgreb mod sigtede (§ 792 c, stk. 1, jf. betænkningen side 55 f) og reglen om, hvilke legemsindgreb der kan foretages mod en ikke-sigtet (§ 792 d, stk. 2, jf. betænkningen side 72 ff).

Det foreslåede kapitel 72 er i det væsentlige i overensstemmelse med gældende ret, der i vidt omfang bygger på retspraksis og administrative regler. Lovforslaget indebærer dog på en del punkter præciseringer og på nogle punkter ændringer i forhold til gældende ret. Som en væsentlig ændring kan nævnes, at der sker en indskrænkning i politiets adgang til at optage fingeraftryk og personfotografier i tilfælde, hvor optagelsen ikke er nødvendig til brug for den konkrete sag, men hvor politiet alligevel ønsker at optage aftrykket eller fotografiet med henblik på senere identifikation. Endvidere fastslås det ved lovforslaget, at en række indgreb, f.eks. gynækologiske undersøgelser, ikke skal kunne foretages over for offeret for en forbrydelse uden den pågældendes samtykke. Lovforslaget indebærer, at politiet fortsat skal have rettens tilladelse til legemsindgreb, herunder bl.a. optagelse af fingeraftryk og personfotografier.

De indgreb, der er omfattet af kapitel 72, er beskrevet i § 792, der også fastlægger sondringen mellem legemsundersøgelse og legemsbesigtigelse. § 792 a vedrører betingelserne for legemsindgreb mod en sigtet. Hertil knytter sig en bestemmelse i § 792 b, der i to særlige tilfælde udvider de almindelige regler i § 792 a. Lovforslagets § 792 c indeholder regler om kompetence og retskendelsens form samt om samtykkets be-